

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirem

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

dos. Zaur Memmedov

Zaur
13 " fevral " 2026-cı il

Fənn sillabusu:

(isci tədris proqramı)

ixtisas: 6007010 "Zoomühəndislik"

Fakultət: Baytarlıq

Kafedra: "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F: "Zoogigiyena" Proqram "Baytarlıq və aqrar fənlər" kafedrasında 14.09.2018-ci il tarixli əmri ilə (01 sayılı protokol) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Kodu: **IPFS-B02**

Tədris ili: II (2025/2026)

Semestr: IV (yaz)

Tədris yükü: Cəmi 150 saat. Auditoriyadan kənar 105 saat. Auditoriya 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

II: **Müəllim** haqqında məlumat:

Mühazirə: B/m. Hüseynov Tahir Talib oğlu.

Seminar: Dosent: Qarayev Vəli Xanbaba oğlu.

E-mail ünvanı: huseynovtahir1967@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Füzuli küç. 70, LDU - nun 1 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: I gün 15 20-1620

III: **Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:**

Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Ə. Əsgərov, O. Məmmədova-K/T heyvanlarının xüsusi gigiyenası-Gəncə-2007

2. Zoogigiyena və sanitariya fənnindən laboratoriya məşğələləri.

3. Eyyub Bəşirov-Azərbaycanda damazlıq heyvandarlığının problemləri və inkişafının elmi əsasları-Baki-2008.

IV. **Prerekvizitlər:** Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V. **Korekvizitlər:** Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. **Fənnin təsviri və məqsədi:**

Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası- zoogigiyena heyvanların sağlamlığının qorunmasından bəhs edən elmdir. Zoogigiyena yunan sözü olub, zoo-heyvan, gigies-sağlamlıq deməkdir. Bu elm insan orqanizmi ilə xarici mühit arasında olan qarşılıqlı münasibəti, xarici mühitin müsbət və mənfi amillərini, orqanizmin sağlamlığına və məhsuldarlığına olan təsirini öyrədir. Sanitariya isə latın sözündən ibarət olub santel ətraf mühitin qorunması, sağlamlığımenasında anlaşılır. Sanitariya və gigiyena vəhdət təşkil edir. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası profilaktiki elm kimi bir sıra baytarlıq (epizootologiya, mikrobiologiya, parazitologiya, terapiya, mamalıq və s) və

zoomühəndis (yemləmə, yetişdirmə, xüsusi heyvandarlıq və s.)fənlərlə sıx əlaqədardır. Zoogigiyena gündəlik iş qaydalarını müəyyən etmək və xarici mühitin

orqanizmə təsirini öyrənmək üçün statik, eksperimental, kliniki, fizioloji və sanitariya müayinəmetodlarından istifadə edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış dərs saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20% - dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbəsemestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir. 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal-tələbə keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir,

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aca bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir.

-7 bal-tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.

-6 bal-tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

-3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.

-1-2 bal-tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal-suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə isarəsi	Sözləyazilişi
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	cox yaxsi
71-80 bal	C	yaxsi
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baladan aşağı	F	qeyri-kaf

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat Cəmi: 45 saat

	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh.	Tarix
1	2	3	4
1	Mövzu 1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası və onun vəzifələri. 1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası və onun vəzifələri 2. Zoogigiyenanın qısa inkişaf tarixi Mənbə(1;2;3;4;5)	2	

2	<p>Mövzu 2. Heyvandarlıq binalarına qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Heyvandarlıq binalarına qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər. 2.Heyvandarlıq layihələrinin seçilməsi və tikintiyə nəzarət. 3.Heyvandarlıq təsərrüfatları üçün ərazinin seçilməsi və ona qoyulan gigiyenik tələblər. 4.Binaların təsnifatı. <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
3	<p>Mövzu 3. Tikinti materiallarına qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tikinti materialları 2. Tikinti materiallarına qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər 3.Binaların hissələrinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər 4. Darvazalar, qapılar və dəhlizlər <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
4	<p>Mövzu 4. Heyvan binalarında kanalizasiya,qızdırılma və ventilyasiya onların gigiyenik tələbləri.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Heyvan binalarında kanalizasiya sistemi və ona göstərilən gigiyenik tələblər 2.Binaların qızdırılmasına olan gigiyenik tələblər 3.Ventilyasiya və onun sistemləri 4.Döşənək materialları və ona qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər 5.Binaların peyindən təmizlənməsi, daşınması və saxlanması 6.Heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarında həşəratlara vəgəmiricilərə qarşı mübarizə <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
5	<p>Mövzu 5. Qaramalın gigiyenası.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Qaramalın saxlanma sistemləri və üsulları 2.Qaramal fermalarının istiqaməti və tutumu 3.Qaramalın bağımsız saxlanması gigiyenası 4.Bağlı sistemdə qaramalın saxlanma gigiyenası 5.İnəklərin axım və sex üsulu ilə saxlama gigiyenası 6.Törədici buğaların gigiyenası <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
6	<p>Mövzu 6. Camışların gigiyenası.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Camişların gigiyenası 2.Kəlçələrin(balaqların) bəslənməsi <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
7	<p>Mövzu 7. Qoyun və keçilərin gigiyenası.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Qoyunların saxlanma sistemlərinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər 2.Keçi və qoyunların yemləndirilməsinə və saxlanmasına qoyulan gigiyenik tələblər 3.Qoyun və keçilərin qırılma gigiyenası <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	
8	<p>Mövzu 8. Atların gigiyenası.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Atların saxlanma sistemləri 2.Atların yemlənmə, saxlanma və onlara qulluq gigiyenası 3.Dayçaların bəslənilmə gigiyenası 4.Atların işdə istifadə edilmə gigiyenası <p>Mənbə(1;2;3;4;5)</p>	2	

9	Mövzu 9. Kend təsərrüfatı quşlarının gigiyenası. 1.Quşların saxlanma sistemləri və üsulları 2.Quşların yemləndirilmə gigiyenası 3.Inkubasiya gigiyenası 4.Toyuqların qalın döşənək üzərində saxlanma gigiyenası Mənbə(1;2;3;4;5)	2	
10	Mövzu 10. Cücələrin bəslənmə gigiyenası. 1.Cücələrin bəslənmə gigiyenası 2.Ətlik üçün cücələrin bəslənməsi gigiyenası 3.Toyuqların qəfəsli sistemdə saxlanma gigiyenası Mənbə(1;2;3;4)	2	
11	Mövzu 11. Digər quşların gigiyenası. 1.Hinduşqaların (hindtoyuqlarının) gigiyenası 2.Hinduşqa balalarının bəslənməsi gigiyenası 3.Ördəklərin saxlanma gigiyenası 4.Qazların saxlanma gigiyenası Mənbə(1;2;3;4)	2	
12	Mövzu 12. Dovşanların gigiyenası. 1.Dovşanların gigiyenası 2.Dovşanların yemlənməsi və bəslənmə gigiyenası 3.Dovşan balalarının bəslənməsi Mənbə(1;2;3;4)	2	
13	Mövzu 13. Baliqların çoxaldılması. 1.Balıqların çoxaldılması 2.Balıqçılıq təsərrüfatlarının tipləri və balıqların yetişdirilmə sistemləri 3.Balıq yetişdirmək üçün süni yaradılmış kiçik gölməçələrin xarakteristikası 4.Göl balıqçılığında suya qoyulan ekoloji sanitar-gigiyenik tələblər Mənbə (1;2;3;4;5)	2	
14	Mövzu 14. Arıların gigiyenası. 1.Arıların saxlanma gigiyenası və arıxananın təşkili 2.Arıxanada sanitariya və gigiyena tədbirləri 3.Arıların su təchizati Mənbə(1;2;3;4;5)	2	
15	Mövzu 15. Kəsimə köçürülən heyvanların və heyvan məhsullarının nəql edilməsinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər. 1.Kəsimə köçürülən heyvanların nəql edilməsinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər 2.Heyvan məhsullarının nəql edilməsinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər Mənbə(1;2;3;4;5)	2	
Cəmi:		30 s.	

No	Keçirilən seminar mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
		Sem.	
1	Mövzu 1: Heyvandarlıq binaları üçün yerin seçilməsinə qoyulan zoogigiyenik tələblər, nəzarət Mənbə(1;2;3)	2	
2	Mövzu 2: Heyvandarlıqda tikinti materiallarına təbiiq olunan zoogigiyenik tələblər	2	

	Menbe(1;2;3)		
3	Mövzu 3: Heyvan binalarının istismara verilməsindən əvvəl kanalizasiya,ventilyasiya və.s.sistemlərinə qoyulan sanitariya tələblər Mənbə (1;2;3)	2	
4	Mövzu 4: Qaramalın saxlanma şəraitinə qoyulan zoogigiyenik tələblər Mənbə(1;2;3)	2	
5	Mövzu 5: Camış və kəlcələrin yetişdirilməsində zoogigiyenik tələblər Mənbə (1;2;3)	2	
6	Mövzu 6: Qoyun və keçilərin saxlanma-bəslənməsinə qoyulan (bağlıvə otlaq şəraitində) texnologiyası və zoogigiyenik tələblər Mənbə(1;2;3)	2	
7	Mövzu 7: Quşların saxlanma texnologiyası, zoogigiyenik tələblər Mənbə (1;2;3)	2	
8	Mövzu 8: Atların yemlənmə, saxlanma və onlara qulluq edilmənin zoogigiyenik tələbləri Mənbə(1;2;3)	1	
	Cəmi:	15s.	

XI.Fənn üzrə tələblər:

Heyvandarlıq binalarının tikintisi üçün yerin seçilməsi və tikintiyə nəzarət.Cücələrin bəslənməsində gigiyenik tədbirlər. Quşların saxlanma sistemlərinin öyrənilməsi.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- müəhazirə,seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar,müzakirələr;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- problemlərlə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirilməsi;

Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir.Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

Kəsimə köçürülən heyvanların və heyvan məhsullarının nəql edilməsinə qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər.

Kənd təsərrüfatı heyvanlarına qulluq edilməsi qaydalarının tətbiq edilməsi.

- Canlıların kimyəvi təbiəti və həyat hadisələrini, maddələr mübadiləsini, canlı orqanizmlərdə (bitki, heyvan, insan) gedən prosesləri mükəmməl bilməlidir.
- Orqanizmdə gedən maddələr və enerji mübadiləsi proseslərini öyrənmək.
- Canlı orqanizmlərin üzv və toxumalarında, bitki və heyvan mənşəli ərzaq məhsullarında maddələr mübadiləsinin xüsusiyyətlərini öyrənərək, məhsuldarlığa olan təsirini bilməlidir.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.1. Kollektivni sualları.

1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası və onun vəzifələri
2. Zoogigiyenanın qısa inkişaf tarixi
3. Heyvandarlıq binalarına qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər.
4. Heyvandarlıq təsərrüfatları üçün ərazinin seçilməsi və ona qoyulan gigiyenik tələblər.

5. Binaların təsnifatı
6. Tikinti materiallarına qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
7. Binaların hissələrinə qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
8. Darvazalar, qapılar və dəhlizlər
9. Heyvandarlıq binalarında kanalizasiya sistemi və ona göstərilən gigiyenik tələblər
10. Binaların qızdırılmasına olan gigiyenik tələblər

II. Kollokvium sualları:

1. Qaramal fermalarının istiqaməti və tutumu
2. Qaramalın bağımsız saxlanması gigiyenası
3. Bağlı sistemdə qaramalın saxlanma gigiyenası
4. İnəklərin axım və sex üsulu ilə saxlama gigiyenası
5. Camışların gigiyenası
6. Kəlcələrin (balaqların) bəslənməsi
7. Qoyunların saxlanma sistemlərinə qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
8. Keçi və qoyunların yemləndirilməsinə və saxlanmasına qoyulan gigiyenik tələblər
9. Qoyun və keçilərin qırılma gigiyenası
10. Atların saxlanma sistemləri

XV. İmtahan sualları:

1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası və onun vəzifələri
2. Zoogigiyenanın qısa inkişaf tarixi
3. Heyvandarlıq binalarına qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər.
4. Heyvandarlıq təsərrüfatları üçün ərazinin seçilməsi və ona qoyulan gigiyenik tələblər.
5. Binaların təsnifatı
6. Tikinti materiallarına qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
7. Binaların hissələrinə qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
8. Darvazalar, qapılar və dəhlizlər
9. Heyvandarlıq binalarında kanalizasiya sistemi və ona göstərilən gigiyenik tələblər
10. Binaların qızdırılmasına olan gigiyenik tələblər
11. Ventilyasiya və onun sistemləri
12. Döşənək materialları və ona qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
13. Binaların peyindən təmizlənməsi, daşınması və saxlanması
14. Heyvandarlıq və quşçuluq təsərrüfatlarında həşəratlara və gəmiricilərə qarşı mübarizə
15. Qaramalın saxlanma sistemləri və üsulları
16. Qaramal fermalarının istiqaməti və tutumu
17. Qaramalın bağımsız saxlanması gigiyenası
18. Bağlı sistemdə qaramalın saxlanma gigiyenası
19. İnəklərin axım və sex üsulu ilə saxlama gigiyenası
20. Camışların gigiyenası
21. Kəlcələrin (balaqların) bəslənməsi
22. Qoyunların saxlanma sistemlərinə qoyulan sanitariya-gigiyenik tələblər
23. Keçi və qoyunların yemləndirilməsinə və saxlanmasına qoyulan gigiyenik tələblər
24. Qoyun və keçilərin qırılma gigiyenası
25. Atların saxlanma sistemləri
26. Atların yemlənmə, saxlanma və onlara qulluq gigiyenası
27. Dayçaların bəslənmə gigiyenası
28. Atların işdə istifadə edilmə gigiyenası
29. Quşların saxlanma sistemləri və üsulları
30. Quşların yemləndirilmə gigiyenası
31. İnkubasiya gigiyenası
32. Toyuqların qalın döşənək üzərində saxlanma gigiyenası

33. Ətlik üçün cücələrin bəslənməsi gigiyenası
34. Toyuqların qəfəsli sistemdə saxlanma gigiyenası
35. Ətlik üçün cücələrin bəslənməsi gigiyenası
36. Toyuqların qəfəsli sistemdə saxlanma gigiyenası
37. Hindquşaların (hindtoyuqlarının) gigiyenası

38. Hindquşu balalarının bəslənməsi gigiyenası
39. Ördəklərin saxlanma gigiyenası
40. Qazların saxlanma gigiyenası
41. Dovşanların gigiyenası
42. Dovşanların yemlənməsi və bəslənmə gigiyenası
43. Baliqların coxaldılması
44. Balıqçılıq təsərrüfatlarının tipləri və balıqların yetişdirilmə sistemləri
45. Balıq yetişdirmək üçün süni yaradılmış kiçik gölməçələrin xarakteristikası
46. Göl balıqçılığında suya qoyulan ekoloji sanitar- gigiyenik tələblər
47. Arixanada sanitariya və gigiyena tədbirləri
48. Arıların su təchizati
49. Kəsimə köçürülən heyvanların nəql edilməsinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər
50. Heyvan məhsullarının nəql edilməsinə qoyulan sanitar-gigiyenik tələblər

S/F: "Zoogigiyena" fənninin sillabusu **6007010** "Zoomühəndislik" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. (13 fevral 2026-cı il protokol No 11)

Fənn müallimi: riyue b/m.T.T.Hüseynov
Kafedra müdiri: dos.R.M.Bilalov